

Záhrady pri bytových domoch

Už pred vyše 2000 rokmi rímsky filozof a štátnik Marcus Tullius Cicero povedal: „Ak máte záhradu a knižnicu, máte všetko, čo potrebujete.“ Zrejme to bude pravda, keďže aj v posledných rokoch silnie túžba obyvateľov miest mať aspoň kúsok pôdy, alebo malú záhradku či vyvýšený záhon. V oblube je pestovanie zeleniny, bylín, kvetín či drobného ovocia, čo sa prejavuje záujmom mladých ľudí o záhrady v záhradkárskejších osadách (často aj so zdieľaným vlastníctvom) alebo hľadanie iných možností v rámci mesta. Tak vznikajú komunitné záhrady v blízkosti bytových domov. Rozvoj koncepcie komunitných záhrad v urbanizovanom prostredí viacerých postsocialistických miest nie je nový, aj

keď v posledných rokoch môžeme hovoriť o renesancii záhradníckej činnosti. V priebehu 20. storočia sa pri výstavbe bytových domov objavujú aj projekty, kde sa uvažovalo o možnosti prídomyých záhrad. Takmer v každom meste na Slovensku je možné nájsť aspoň jeden projekt bytových domov so záhradami: Martin, Prievidza, Nitra, Sereď, Trnava, Partizánske, Banská Bystrica, Košice, Bratislava, atď.

Prvou komunitnou záhradou v Bratislave, v Krasňanoch bol „Krasňanský zelovoc“. V roku 2012 záhradu spoločne založilo 27 rodín. Oplotili ju, vytvorili vyvýšené záhony, postavili podzemný rezervoár na zber dažďovej vody. Takýmto spôsobom nielen prispievajú k atrakti-

vite prostredia a aktívnemu vyplňaniu svojho voľného času, ale zároveň pestujú v deťoch vzťah k životnému prostrediu, k pôde a vlastným dopestovaným produktom. Vytvárajú komunitu, ktorá zlepšuje susedské vzťahy a silnejšie vníma zmysel a potrebu spoločenstva. Je dokázané, že záhradkárenie má pozitívny vplyv na fyzické i mentálne zdravie človeka. Výskum za posledných približne desať rokov ukázal, že mikróby a baktérie v pôde môžu pomôcť posilniť imunitný systém človeka. Zároveň sa potvrdilo, že pôdne mikróby *Mycobacterium vaccae* majú prirodzený antidepresívny účinok na mozog. Mozog uvoľňuje dopamín aj keď zbierame plody zo záhrady.

V súčasnosti komunitné aktivity podporujú rôzne grantové schémy nadácií, spoločností ale aj mestá. Najnovšia je aktivita obyvateľov nitrianskeho sídliska Chrenová, ktorí si vybudovali vyvýšené záhony za bytovým domom a vypestované bylinky a koreniny si v rozumnej miere môžu prísť zobrať aj obyvatelia z okolia.

Mária Bihuňová
Katedra záhradnej
a krajinskej archi-
tektúry Slovenská

poľnohospodárska univerzita v Nitre
maria.bihunova@uniag.sk
KEGA 011SPU-4/2019 logo
Foto autorka a E. Jurdíková

